

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 novembre 2003

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux, la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et la loi du 6 avril 1995 relative au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires financiers et conseillers en placements

AMENDEMENTS

N° 1 DU GOUVERNEMENT

Art. 27

Dans l'article 15, § 1er, alinéa 1er, en projet, insérer un 6°, libellé comme suit :

«6° des autorités judiciaires. Toutefois, des renseignements ne peuvent être communiqués à la cellule par un juge d'instruction sans l'autorisation expresse du procureur général ou du procureur fédéral et les renseignements obtenus d'une autorité judiciaire ne peuvent être communiqués par la cellule à un organisme étranger, en application de l'article 17, § 2, sans l'autorisation expresse du procureur général ou du procureur fédéral.»

Document précédent :

Doc 51 **0383/ (2003/2004)** :
001 : Projet de loi.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 november 2003

WETSONTWERP

houdende wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE REGERING

Art. 27

In het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, een 6° toevoegen, luidende als volgt:

«6° door de gerechtelijke overheden. Evenwel mogen inlichtingen door een onderzoeksrechter niet worden medegedeeld aan de Cel zonder uitdrukkelijke toestemming van de procureur-generaal of van de federale procureur en mogen de inlichtingen verkregen van een gerechtelijke overheid door de Cel niet worden medegedeeld aan een buitenlandse instelling met toepassing van artikel 17, § 2, zonder uitdrukkelijke toestemming van de procureur-generaal of van de federale procureur.»

Voorgaand document :

Doc 51 **0383/ (2003/2004)** :
001 : Wetsontwerp.

JUSTIFICATION

La nouvelle Recommandation 26 du Groupe d'action financière sur le blanchiment de capitaux (GAFI) invite les États membres «à mettre en place une CRF (Cellule de renseignements financiers) qui serve de centre national pour recueillir (et, dans les cas prévus, de solliciter), analyser et transmettre les déclarations d'opérations suspectes et d'autres informations concernant les actes susceptibles d'être constitutifs de blanchiment de capitaux et de financement du terrorisme ». En Belgique, une telle CRF a été instituée par la loi du 11 janvier 1993 : la Cellule de traitement des informations financières (CTIF). La Recommandation 26 du GAFI prévoit également que la CRF ait «accès, directement ou indirectement et en temps voulu, aux informations financières, administrative et en provenance des autorités de poursuite pénale pour exercer correctement ses fonctions et notamment analyser les déclarations d'opérations suspectes.»

Depuis l'origine, la loi du 11 janvier 1993 a prévu l'accès direct de la CTIF aux renseignements policiers, que ceux-ci soient ou non en relation avec une information ou une instruction judiciaires en cours ou clôturées. En application de la Recommandation 26 du GAFI, le présent amendement vise à étendre cet accès aux informations complémentaires éventuellement détenues par les autorités judiciaires, en particulier les parquets et les juges d'instruction.

Il faut souligner, à cet égard, que la finalité de la CTIF est judiciaire, puisque son rôle est de transmettre les dossiers au parquet, en cas de découverte d'indices sérieux de blanchiment ou de financement du terrorisme. Elle est dirigée par un magistrat ou son suppléant, détachés du parquet. Ses membres et son personnel sont soumis à un secret professionnel renforcé et pénalement sanctionné. La CTIF est assimilée aux autorités judiciaires en ce qui concerne l'application des lois sur la protection de la vie privée, sur le Registre national, le casier judiciaire et la classification et les habilitations de sécurité. En conséquence, le Gouvernement estime qu'il est justifié de permettre l'accès direct de la CTIF aux informations détenues par les officiers du ministère public près les cours et tribunaux. La loi du 11 janvier 1993 a d'ailleurs toujours prévu que les contacts entre la CTIF et les parquets étaient directs.

Bien entendu, le Collège des procureurs généraux, s'il l'estime nécessaire, pourra imposer, par voie de circulaire, aux parquets et auditorats d'informer a posteriori le procureur général que des informations ont été transmises à la CTIF, comme c'est déjà le cas lors de la transmission directe d'informations par les parquets à l'administration fiscale, en application de l'article 2 de la loi du 28 avril 1999. En outre, les renseignements transmis à la CTIF ne peuvent être des copies de procès-verbaux.

Toutefois, pour répondre au souhait exprimé par le Collège des procureurs généraux, des renseignements ne pourront être communiqués à la CTIF par un juge d'instruction sans l'autorisation expresse du procureur général ou du procureur fédéral, en raison du statut particulier du juge d'instruction. En outre, lorsque la CTIF envisage de communiquer des

VERANTWOORDING

De nieuwe aanbeveling 26 van de Financiële Actiegroep ter bestrijding van het witwassen van geld (FAG) nodigt de lidstaten uit een FIU (Financial Intelligence Unit - meldpunt) op te richten die nationaal de meldingen ontvangt (en in voorkomend geval vraagt), verwerkt en doorspeelt van verdachte verrichtingen en andere inlichtingen nopens feiten die mogelijks witwassen van geld of financiering van terrorisme uitmaken. In België werd zo'n meldpunt opgericht bij wet van 11 januari 1993: de Cel voor financiële informatieverwerking (CFI). FAG Aanbeveling 26 voorziet ook dat het meldpunt rechtstreeks of onrechtstreeks en ten gepaste tijde toegang moet hebben tot financiële en administratieve inlichtingen en informatie van de overheden voor strafrechtelijke vervolging om haar taken te kunnen uitoefenen, met name om de meldingen van verdachte verrichtingen te analyseren.

Sinds het begin voorziet de wet van 11 januari 1993 de rechtstreekse toegang van de CFI tot politionele inlichtingen die al dan niet verband houden met een lopend of afgesloten vooronderzoek of gerechtelijk onderzoek. Bij toepassing van FAG Aanbeveling 26 breidt voorliggend amendement deze toegang uit tot bijkomende inlichtingen die desgevallend in handen zijn van de gerechtelijke overheden, in het bijzonder de parketten en de onderzoeksrechters.

In dit verband moet worden onderstreept dat de doelgerichtheid van de CFI gerechtelijk is omdat het haar rol is dossiers aan het parket door te melden bij ernstige aanwijzingen van witwassen of van financiering van terrorisme. Ze wordt geleid door een magistraat of zijn plaatsvervanger die gedetacheerd zijn van het parket. Haar leden en haar personeel zijn onderworpen aan een versterkt en strafrechtelijk gesanctioneerd beroepsgeheim. Wat betreft de toepassing van de wetten inzake de bescherming van het privé-leven, het Rijksregister, het strafregister en de classificatie en de veiligheidsmachtigingen wordt de CFI gelijkgesteld met de gerechtelijke overheden. Bijgevolg acht de regering het gerechtvaardigd de rechtstreekse toegang toe te staan van de CFI tot de inlichtingen in handen van de officieren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken. De wet van 11 januari 1993 heeft er trouwens altijd al in voorzien dat de contacten tussen de CFI en de parketten rechtstreeks zouden plaatsvinden.

Vanzelfsprekend zal het College van procureurs-generaal, indien hij het nodig acht, bij omzendbrief kunnen bepalen dat de parketten en auditoraten a posteriori de procureur-generaal moeten op de hoogte brengen dat inlichtingen werden medegegeeld aan de CFI, zoals reeds het geval bij de rechtstreekse mededeling van inlichtingen door de parketten aan de fiscale administratie bij toepassing van artikel 2 van de wet van 28 april 1999. Bovendien mogen de inlichtingen overgemaakt aan CFI geen kopieën van processen-verbaal zijn.

Om aan een wens van het College van procureurs-generaal tegemoet te komen, zullen inlichtingen evenwel niet door een onderzoeksrechter aan de CFI kunnen worden medegegeeld zonder de uitdrukkelijke toestemming van de procureur-generaal of van de federale procureur, en dit omwille van het bijzonder statuut van de onderzoeksrechter. Bovendien, wanneer de

renseignements obtenus d'une autorité judiciaire à un organisme similaire étranger, en application de l'article 17, § 2, de la loi du 11 janvier 1993, l'autorisation expresse du procureur général ou du procureur fédéral sera requise. En effet, la transmission d'informations par la CTIF à ses homologues étrangers participe de la finalité judiciaire de la CTIF car elles ne peuvent être utilisées qu'aux fins de poursuites judiciaires du chef de blanchiment au sens de la loi du 11 janvier 1993. Toutefois, comme le destinataire final de ces renseignements est une autorité judiciaire étrangère, le Gouvernement a estimé, après consultation du Collège des procureurs généraux, qu'il était nécessaire de prévoir une telle autorisation.

N° 2 DU GOUVERNEMENT

Art. 21

Remplacer le 2° comme suit :

«2° au § 2, les mots «aux articles 2 et 2bis «sont remplacés par les mots «aux articles 2, 2bis et 2ter «et le § est complété par les mots suivants : «Les règles relatives à la transmission des informations visées aux articles 12 à 15, par les personnes visées aux articles 2, 2bis et 2ter, peuvent être établies par le Roi, sur avis de la cellule de traitement des informations financières.»

JUSTIFICATION

L'amendement vise à permettre l'instauration par arrêté royal d'un modèle de déclaration de soupçon dont l'usage serait imposé aux organismes et professions visés par la loi du 11 janvier 1993. A l'heure actuelle, la cellule a élaboré un modèle de déclaration des opérations suspectes dont l'usage est fortement conseillé. Toutefois, celui-ci n'a aucun caractère contraignant. Par ailleurs, l'expérience de cellules financières étrangères, telles que NCIS au Royaume-Uni, FinTRAC au Canada, FinCEN aux États Unis, AUSTRAC en Australie et MOT aux Pays-Bas montre l'intérêt d'établir des modèles de déclaration informatisés facilitant le traitement et l'analyse ultérieurs des informations transmises. A cette fin, l'arrêté royal pourrait fixer les modalités de transmission de l'information, par les organismes et professions visés par la loi du 11 janvier 1993, par voie électronique de manière à faciliter le traitement de ces informations au sein d'une base de données informatisée.

La ministre de la Justice,

L. ONKELINX

Le ministre des Finances,

D. REYNDEERS

CFI zich voorneemt de inlichtingen verkregen van een gerechtelijke overheid mede te delen aan een gelijkaardige buitenlandse instelling bij toepassing van artikel 17, § 2, van de wet van 11 januari 1993, zal de uitdrukkelijke toestemming van de procureur-generaal of van de federale procureur vereist zijn. Inderdaad, de doormelding van inlichtingen door de CFI aan haar buitenlandse tegenhangers kadert in de gerechtelijke doelgerichtheid van de CFI aangezien ze slechts kunnen worden aangewend voor gerechtelijke vervolgingen voor witwassen in de zin van de wet van 11 januari 1993. Aangezien de uiteindelijke bestemming van deze inlichtingen een buitenlandse gerechtelijke overheid is, is de Regering, na raadpleging van het College van procureurs-generaal, evenwel van mening een dergelijke toestemming te voorzien.

Nr. 2 VAN DE REGERING

Art. 21

Het 2° vervangen als volgt :

«2° in § 2 worden de woorden «in de artikelen 2 en 2bis» vervangen door de woorden «in de artikelen 2, 2bis en 2ter» en wordt de paragraaf vervolledigd met de volgende woorden: «De regels aangaande de kennisgeving van inlichtingen waarvan sprake in de artikelen 12 tot 15, door de personen beoogd in de artikelen 2, 2bis en 2ter, kunnen door de Koning worden vastgelegd op advies van de Cel voor financiële informatieverwerking.»

VERANTWOORDING

Het amendement wil de invoering van een meldingsmodel bij koninklijk besluit mogelijk maken dat verplicht zou moeten worden gebruikt door de instellingen en personen waarvan sprake in de wet van 11 januari 1993. Momenteel heeft de Cel een modelmelding uitgewerkt voor verdachte verrichtingen waarvan het gebruik sterk wordt aangeraden. Deze heeft evenwel geenszins een verplicht karakter. Bovendien toont de ervaring van buitenlandse meldpunten, zoals NCIS in het Verenigd Koninkrijk, FinTRAC in Canada, FinCEN in de Verenigde Staten, AUSTRAC in Australië en het MOT in Nederland, het belang aan geïnformatiseerde meldingsmodellen op te stellen om de verwerking en de verdere analyse van de doorgemelde inlichtingen te vergemakkelijken. Met dit doel voor ogen zou het koninklijk besluit de modaliteiten kunnen bepalen voor de doormelding van informatie via elektronische weg door de instellingen en personen bedoeld in de wet van 11 januari 1993 om de verwerking van deze gegevens in een geïnformatiseerde gegevensbank te vergemakkelijken.

De minister van Justitie,

L. ONKELINX

De minister van Financiën,

D. REYNDEERS

N° 3 DU GOUVERNEMENT

Art. 5

Au 2°, f) remplacer les mots «services d'investissement» **par les mots** «services d'investissement, de commerce de devises ou de transferts de fonds».

JUSTIFICATION

Il convient de préciser que les délits sous-jacents incluent, outre l'exercice sans agrément d'une activité d'entreprise d'investissement au sens de l'article 46, 1°, de la loi du 6 avril 1995, la fourniture de services de commerce de devises ou de transferts de fonds au sens respectivement des articles 137 et 139bis de la même loi si ces services sont effectués par une entreprise ou une personne qui n'est pas dûment agréé ou dont l'agrément a été radié ou révoqué. Il s'agit alors, en effet, d'activités illégales qui peuvent s'accompagner de flux financiers importants et qui sont dès lors susceptibles de constituer une opération de blanchiment ou de financement du terrorisme.

Le ministre des Finances,

Didier REYNDERS

N°4 DE MM. LETERME ET DEVLIES

(Sous-amendement à l'amendement n°1)

Art. 27

Dans le 6° proposé, remplacer chaque fois les mots « sans l'autorisation expresse du procureur général ou du procureur fédéral » **par les mots** « sans notification simultanée au procureur général ou au procureur fédéral ».

JUSTIFICATION

Notre conception de la séparation des pouvoirs et de l'indépendance de la juridiction d'instruction implique qu'il n'est pas nécessaire que le juge d'instruction reçoive l'autorisation du parquet pour pouvoir communiquer des renseignements. Une simple notification doit suffire.

Nr. 3 VAN DE REGERING

Art. 5

In het 2°, f) de woorden «beleggingsdiensten» **vervangen door de woorden** «beleggingsdiensten, diensten van valutahandel of van geldoverdracht».

VERANTWOORDING

Er dient verduidelijkt te worden dat, naast het uitoefenen zonder vergunning van het bedrijf van een beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 46, 1°, van de wet van 6 april 1995, ook het verlenen van diensten van valutahandel of van geldoverdracht in de zin van respectievelijk artikel 137 en artikel 139bis van dezelfde wet onder de basismisdrijven vallen indien dit gebeurt door een onderneming of een persoon die daartoe geen vergunning bezit of waarvan de vergunning is ingetrokken of herroepen. Het betreft hier namelijk illegale activiteiten die aanzienlijke geldstromen kunnen voortbrengen en als dusdanig kunnen kaderen in een witwasoperatie of in financiering van terrorisme.

De minister van Financiën,

Didier REYNDERS

Nr. 4 VAN DE HEREN DEVLIES EN LETERME

(subamendement op amendement nr. 1)

Art. 27

In het voorgestelde 6°, de woorden «zonder uitdrukkelijke toestemming van» **telkens vervangen door de woorden** «zonder gelijktijdige kennisgeving aan».

VERANTWOORDING

Onze notie van scheiding der machten en onafhankelijkheid van het onderzoeksgerecht impliceert dat de onderzoeksrechter geen toestemming van het parket behoeft om dergelijke mededeling te doen. Een louter kennisgeving moet volstaan.

Carl DEVLIES (CD&V)
Yves LETERME (CD&V)